

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและนักการศึกษาด้านศิลปศึกษา โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย วิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณหาค่ามัธยฐาน รฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอ โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะและความสำคัญของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของหลักสูตร
3. โครงสร้างของหลักสูตร
4. รูปแบบการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดผลและประเมินผล

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ จัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์	2	1	1.00	1.50
2.เป็นหลักสูตรที่แยกออกมาเป็นรายวิชา เฉพาะทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์	4	4	0.00	1.00
3.เป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายของเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน	5	5	0.00	1.00
4.เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างความรู้โดยมีกระบวนการทำงานและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถร่วมมือและแข่งขันกับสังคมโลกได้	5	5	0.00	1.00
5.เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย	5	5	0.00	1.00
6.เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียนจัดและเพิ่มเติมเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมประกอบอื่น ๆ โดยเน้นความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมาย ผลการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	5	5	0.00	1.00

ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างมัธยมศึกษา กับ ฐานนิยม	พิสัยระหว่างควอไทล์
7.เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะผสมผสาน เพื่อพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและประเทศ	4	4	0.00	1.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ในด้านลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ดังนี้ เป็นหลักสูตรที่มีความหลากหลายของเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างความรู้โดยมีกระบวนการทำงานและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทย และเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียน จัดและเพิ่มเติมเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมประกอบอื่น ๆ (ค่ามัธยมศึกษา = 5 เท่ากันทั้ง 4 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 4 ข้อนี้สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากัน ทั้ง 4 ข้อ

ส่วนลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ เป็นหลักสูตรที่แยกออกมาเป็นรายวิชาเฉพาะทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ และเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะผสมผสาน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและประเทศ (ค่ามัธยมศึกษา = 4 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 2 ข้อนี้สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ

ส่วนลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับน้อย คือ เป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ จัดให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ (ค่ามัธยมศึกษา = 2) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของหลักสูตรข้อดังกล่าวนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.50

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ	5	5	0.00	0.00
2.เพื่อพัฒนาการสังเกต การรับรู้และการสื่อความหมายเรื่องราวความรู้สึกด้วยงานศิลปะ	4	4	0.00	1.00
3.เพื่อส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน	5	5	0.00	1.00
4.เพื่อให้สามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะอย่างมีขั้นตอน และเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน	5	5	0.00	1.00
5.เพื่อให้มีความสามารถในการเลือกและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ	4	4	0.00	1.00
6.เพื่อให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางศิลปะกับสหวิทยาการ รักในการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ	4	4	0.00	0.00
7.เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ มีทักษะกระบวนการและนำความรู้ไปแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4	4	0.00	0.50
8.เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ และรสนิยมของแต่ละบุคคล	4	4	0.00	1.00

ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่างมัธยมศึกษา กับ ฐานนิยม	พิสัยระหว่างควอไทล์
9.เพื่อให้มีศิลปินนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพ รักความสวยงาม ความสะอาดเรียบร้อย ความประณีตละเอียดอ่อน และมีความรับผิดชอบ	5	5	0.00	1.00
10.เพื่อให้เกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่าของศิลปะภูมิปัญญาไทยที่มีความสัมพันธ์ต่อชีวิตสังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และการพัฒนา	4	4	0.00	1.00

จากตารางที่ 2 พบว่าในด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ดังนี้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ เพื่อส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้สามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัยงานศิลปะอย่างมีขั้นตอนและเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน เพื่อให้มีศิลปินนิสัยที่ดี มีสุนทรียภาพ รักความสวยงาม ความสะอาดเรียบร้อย ความประณีตละเอียดอ่อน และมีความรับผิดชอบ (มัธยมศึกษา = 5 เท่ากันทั้ง 4 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 4 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากันทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานที่สำคัญทางศิลปะ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00

ส่วนจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ดังนี้ เพื่อพัฒนาการสังเกต การรับรู้ และสื่อความหมายเรื่องราวความรู้สึกด้วยงานศิลปะ เพื่อให้มีความสามารถในการเลือกและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างงานศิลปะ เพื่อให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางศิลปะกับสหวิทยาการ รักในการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ มีทักษะกระบวนการ และนำความรู้ไปแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและรสนิยมของแต่ละบุคคล และเพื่อให้เกิดความชื่นชม เห็นคุณค่าของศิลปะภูมิปัญญาไทยที่มีความสัมพันธ์ต่อชีวิต สังคม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และการพัฒนา (ค่ามัธยมศึกษา = 4 เท่ากัน ทั้ง 6 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 6 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากันทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 6 เพื่อให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางศิลปะกับสหวิทยาการ รักในการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ มีค่าพิสัยระหว่าง

หว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00 และข้อ 7 เพื่อให้มีความสามารถในการจัดการ มีทักษะกระบวนการ และนำความรู้ไปแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.50

ตารางที่ 3 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างมัธยฐานกับฐานนิยม	พิสัยระหว่างควอไทล์
1.โครงสร้างหลักสูตร จะเป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระส่วนหนึ่งเหมือนกัน สำหรับผู้เรียนทุกคน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ อีกส่วนหนึ่ง	5	5	0.00	0.00
2.โครงสร้างหลักสูตร จะเป็นระบบหน่วยกิตที่กำหนดชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชา	4	4	0.00	1.00
3.โครงสร้างหลักสูตร จะเป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระกระบวนการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน	5	5	0.00	1.00
4.โครงสร้างหลักสูตร จะเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องและต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษา และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย	5	5	0.00	0.00
5.โครงสร้างหลักสูตร จะเป็นหลักสูตรที่สามารถถ่ายโอนผลการเรียนได้ระหว่างการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	5	5	0.00	1.00
6.โครงสร้างหลักสูตร ที่เป็นรายวิชาเลือก จะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียนเป็นผู้กำหนดและจัดทำขึ้นเอง เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากขึ้น	5	5	0.00	1.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ในด้านโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ ดังนี้ จะเป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระส่วนหนึ่งเหมือนกัน สำหรับผู้เรียนทุกคน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจอีกส่วนหนึ่ง จะเป็นหลักสูตรที่กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน จะเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้อง

คล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเป็นหลักสูตรที่สามารถถ่ายโอนผลการเรียนได้ระหว่างการศึกษาระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งโครงสร้างหลักสูตร ส่วนที่เป็นรายวิชาเลือก จะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียน เป็นผู้กำหนดและจัดทำขึ้นเอง เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากขึ้น (ค่ามัธยฐาน = 5 เท่ากัน ทั้ง 5 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 5 ข้อ นี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00 1.00 0.00 1.00 และ 1.00 ตามลำดับ

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก คือ จะเป็นระบบหน่วยกิตที่กำหนดชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชา (ค่ามัธยฐาน = 4) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรศิลปศึกษาข้อดังกล่าวนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.การจัดการเรียนการสอน ยังคงเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้	5	5	0.00	1.00
2.การจัดการเรียนการสอน ยังคงเน้นทักษะกระบวนการ คือ การมีขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะแขนงต่าง ๆ	5	5	0.00	0.00
3.การจัดการเรียนการสอน จะเน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหา อย่างมีระบบด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเผชิญกับปัญหาในสถานการณ์จริงและฝึกปฏิบัติกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกัน	4	4	0.00	1.00
4.การจัดการเรียนการสอน จะมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลมากขึ้น	5	5	0.00	1.00
5.การจัดการเรียนการสอน จะจัดให้มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ โดยให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับชีวิตจริงให้มากขึ้น	4	4	0.00	0.00
6.การจัดการเรียนการสอน ควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และเป็นวิธีสอนแบบผสมผสาน โดยนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้	5	5	0.00	1.00
7.การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติจริงมากขึ้น	5	5	0.00	1.00

ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยมศึกษา กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
8.การจัดการเรียนการสอน ควรสอดแทรก คุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะ เรื่องความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การตรงต่อเวลา	4	4	0.00	1.00
9.การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถสื่อสารความรู้สึกและความคิดทางศิลปะที่ เป็นนามธรรม ให้ออกมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น	5	5	0.00	1.00
10.การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมความ สามารถในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้เรียน ให้มากขึ้น	5	5	0.00	0.00
11.การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้และนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในงานศิลปะ	4	4	0.00	1.00
12.การจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้ผู้เรียนได้มี โอกาสพบเห็นงานศิลปะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น	5	5	0.00	0.50
13.การจัดการเรียนการสอน ควรเน้นบรรยากาศ ในการเรียนรู้ที่สนุกสนานและเพลิดเพลิน	5	5	0.00	0.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ในด้านรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอน ยังคงเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเน้นทักษะกระบวนการ คือ การมีขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะแขนงต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน จะมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดจินตนาการ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผลมากขึ้น การจัดการเรียนการสอน ควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเป็นวิธีสอนแบบผสมผสาน โดยนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติจริงมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความรู้สึกและความคิดทางศิลปะที่เป็นนามธรรมให้ออกมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น การจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้เรียนให้มากขึ้น การจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้ผู้เรียนได้มี

โอกาสพบเห็นงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น และการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นบรรยากาศในการเรียนรู้ที่สนุกสนานเพลิดเพลิน (ค่ามัธยฐาน = 5 เท่ากัน ทั้ง 9 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนศิลปศึกษา ทั้ง 9 ข้อ นี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 0.00 1.00 1.00 1.00 1.00 0.00 0.50 และ 0.00 ตามลำดับ

ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอน จะเน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเผชิญกับปัญหาในสภาพการณ์จริงและฝึกปฏิบัติกระบวนการแก้ปัญหาพร้อมกัน การจัดการเรียนการสอน จะจัดให้มีการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ โดยให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับชีวิตจริงให้มากขึ้น การจัดการเรียนการสอน ควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะเรื่องความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การตรงต่อเวลา และการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเลือกใช้และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศิลปะ (ค่ามัธยฐาน = 4 เท่ากัน ทั้ง 4 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษา ทั้ง 4 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากัน ทั้ง 3 ข้อ ยกเว้นข้อ 5 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00

ตารางที่ 5 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม
พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านสื่อการเรียน
การสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแนวโน้มด้าน
ในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ จะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น	5	5	0.00	0.00
2.คู่มือครูเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งช่วยชี้แนวทางการสอนให้กับครู	5	5	0.00	1.00
3.หนังสือเรียน และแบบฝึกหัด ยังคงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน แต่จะอยู่ในลักษณะของหนังสืออ้างอิงสำหรับผู้เรียน และครู เลือกนำมาใช้ศึกษาค้นคว้าได้ตามความสนใจ	5	5	0.00	1.00
4.โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น วีดิทัศน์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่มีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอนศิลปศึกษา	5	5	0.00	1.00
5.สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ควรจะเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียนเป็นผู้กำหนดและจัดทำขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่นและผู้เรียนมากขึ้น	4	4	0.00	1.00
6.สื่อการเรียนการสอน ควรเน้นการใช้สื่อของจริง ในท้องถิ่นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ รวมทั้งสื่อบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ	5	5	0.00	0.00
7.สื่อการเรียนการสอน ควรเน้นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น	5	5	0.00	0.50
8.สื่อการเรียนการสอน ควรเน้นการใช้สื่อ-เทคโนโลยีที่หลากหลาย	4	4	0.00	1.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ในด้านสื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ดังนี้ สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ จะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น คู่มือครูยังคงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งช่วยชี้แนวทางการสอนให้กับครู หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด ยังคงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน แต่จะอยู่ในลักษณะของหนังสืออ้างอิงสำหรับผู้เรียนและครู เลือกนำมาใช้ศึกษาค้นคว้าได้ตามความสนใจ โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น วิดีทัศน์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่มีบทบาทมากขึ้นในการเรียนการสอนศิลปศึกษา สื่อการเรียนการสอนควรเน้นการใช้สื่อของจริงในห้องที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ รวมทั้งสื่อบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ และสื่อการเรียนการสอนควรเน้นการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น (ค่ามัธยฐาน = 5 เท่ากัน ทั้ง 6 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ทั้ง 6 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00 1.00 1.00 1.00 0.00 และ 0.50 ตามลำดับ

ส่วนสื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศึกษาที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ดังนี้ สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น/โรงเรียนเป็นผู้กำหนดและจัดทำขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมากขึ้นและสื่อการเรียนการสอนควรเน้นการใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย (ค่ามัธยฐาน = 4 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนศิลปศึกษา ทั้ง 2 ข้อ นี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ

ตารางที่ 6 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.การวัดผลและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน	5	5	0.00	0.00
2.การวัดผลและประเมินผล เพื่อตัดสินผลการ เรียนของผู้เรียน	3	3	0.00	0.00
3.การวัดผลและประเมินผล เพื่อวัดความรู้ความ เข้าใจพื้นฐานทางศิลปะ	4	5	1.00	1.00
4.การวัดผลและประเมินผล เพื่อวัดความสามารถ ในการนำความรู้ศิลปะไปใช้หรือประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.50	5	0.50	1.50
5.การวัดผลและประเมินผล เพื่อวัดเจตคติและ เห็นคุณค่าของศิลปะ	4	4	0.00	1.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ในด้านจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ดังนี้ การวัดผลและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (ค่ามัธยฐาน = 5) การวัดผลและประเมินผลเพื่อวัดความสามารถในการนำความรู้ด้านศิลปะไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (ค่ามัธยฐาน = 4.50) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล ทั้ง 2 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00 และ 1.50 ตามลำดับ

ส่วนจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ดังนี้ การวัดผลและประเมินผลเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานทางศิลปะการวัดผลและประเมินผลเพื่อวัดเจตคติและเห็นคุณค่าของศิลปะ (ค่ามัธยฐาน = 4 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผล ทั้ง 2 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 เท่ากัน ทั้ง 2 ข้อ

ส่วนจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ การวัดผลและประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน (ค่ามัธยฐาน = 3) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลข้อดังกล่าวนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00

ตารางที่ 7 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม
พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านวิธีการวัดผล
และประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน
ทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยฐาน กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
6.การวัดผลและประเมินผล ควรให้ความสำคัญของการวัดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น	5	5	0.00	0.00
7.การวัดผลและประเมินผล ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ การตรวจผลงาน การสะสมแฟ้มผลงาน	5	5	0.00	0.00
8.การวัดผลและประเมินผล ควรให้ครอบคลุมการวัดพฤติกรรมทุก ๆ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย	5	5	0.00	1.00
9.การวัดผลและประเมินผล ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน และกระบวนการแก้ปัญหา มากกว่าผลงานหรือผลผลิตทางศิลปะ	5	5	0.00	0.00
10.การวัดผลและประเมินผล ควรเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และให้ผู้เรียนได้มีการประเมินกันเอง นอกเหนือไปจากการที่ครูเป็นผู้ประเมิน	5	5	0.00	1.00
11.การวัดผลและประเมินผล ควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลการวัดและประเมินว่า ผู้เรียนแต่ละคน มีจุดดีและจุดบกพร่องในเรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองและยอมรับในศักยภาพของตน	5	5	0.00	0.50

ข้อความ	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	ความแตกต่าง มัธยมศึกษา กับ ฐานนิยม	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
12.การวัดผลและประเมินผล ควรมีการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนจากการฝึกและทำกิจกรรมศิลปะทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริง โดยจัดทำเป็นแฟ้มสะสมผลงาน (Port Folio)	5	5	0.00	1.00
13.มีการวัดผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	5	5	0.00	1.00
14.มีการวัดผลทุกระยะ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	5	5	0.00	1.00
15.มีการวัดผลทั้งรายบุคคลและวัดผลเป็นกลุ่ม	4.50	5	0.50	1.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ในด้านวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 10 ข้อ ดังนี้ การวัดผลและประเมินผลควรให้ความสำคัญของการวัดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น การวัดผลและประเมินผลควรใช้วิธีการที่หลากหลาย การวัดผลและประเมินผลควรให้ครอบคลุมการวัดพฤติกรรมทุก ๆ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย การวัดผลและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด กระบวนการทำงานและกระบวนการแก้ปัญหา มากกว่าผลงานหรือผลผลิตทางศิลปะ การวัดผลและประเมินผลควรเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และให้ผู้เรียนได้มีการประเมินกันเอง นอกเหนือไปจากการที่ครูเป็นผู้ประเมิน การวัดผลและประเมินผลควรให้ผู้เรียนได้ทราบผลการวัดและประเมินว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีจุดดีและจุดบกพร่องในเรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองและยอมรับในศักยภาพของตน การวัดผลและประเมินผลควรมีการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนจากการฝึกและทำกิจกรรมศิลปะทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริง โดยจัดทำเป็นแฟ้มสะสมผลงาน (Port Folio) การวัดผลและประเมินผลควรมีการวัดผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการวัดผลทุกระยะทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน มีการวัดผลทั้งรายบุคคลและวัดผลเป็นกลุ่ม (ค่ามัธยมศึกษา = 5 เท่ากัน ทุกข้อ) ยกเว้น ข้อ 15 มีการวัดผลทั้งรายบุคคลและวัดผลเป็นกลุ่ม (ค่ามัธยมศึกษา = 4.50) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลทั้ง 10 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0.00 0.00 1.00 0.00 1.00 0.50 1.00 1.00 1.00 และ 1.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม พิสัยระหว่างควอไทล์ของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มด้านเครื่องมือ และเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในทศวรรษหน้า

ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างมัธยฐานกับฐานนิยม	พิสัยระหว่างควอไทล์
16.เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผล ควร มีหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบประเมิน พฤติกรรม แบบวัดเจตคติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ	5	5	0.00	1.00
17.เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ควรจะใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกต แบบสอบถาม และการตรวจผลงาน มากกว่าการใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความจำ	5	5	0.00	0.50
18.เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน ควรใช้แบบอิงกลุ่ม	2.50	1	1.50	3.00
19.เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ได้-ตก ควรใช้แบบอิงเกณฑ์	5	5	0.00	1.00
20.เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์นั้น ควรเป็นเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นได้ โดยครูผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน	5	5	0.00	0.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ในด้านเครื่องมือและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2541-2550) ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลควรมีหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม แบบวัดเจตคติ แบบทดสอบ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลควรจะใช้แบบประเมินพฤติกรรม แบบสังเกต แบบสอบถาม และการตรวจผลงาน มากกว่าการใช้แบบสอบถามวัดความรู้ความจำ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ได้-ตก ควรใช้แบบอิงเกณฑ์ และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลควรเป็นเกณฑ์ที่ยืดหยุ่นได้ โดยครูผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมกับระดับสติปัญญาและความ

สามารถของผู้เรียน (ค่ามัธยฐาน = 5 เท่ากันทั้ง 4 ข้อ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือและเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล ทั้ง 4 ข้อนี้ สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1.00 0.50 1.00 และ 0.00 ตามลำดับ

ส่วนเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีแนวโน้มอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล จุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน ควรใช้แบบอิงกลุ่ม (ค่ามัธยฐาน = 2.50) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลข้อดังกล่าวนี้ ไม่สอดคล้องกัน โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 3.00